

BISERIC'A si SCÓL'A.

Fóia bisericésca, scolastica, literara si economica.

Iese odata in septemana: DUMINECA.

Pretulu abonamentului :	Pretulu insertiuniloru :	Correspondintiele sè se adreseze la Redactiunea dela
Pentru Austro-Ungari'a pe anu . . . 5 fl.—cr.	Pentru publicatiunile de trei ori ce contienu cam 150 cuvinte 3 fl., pana la 200 cuvinte 4 fl. si mai sus 5 fl. v. a.	„BISERIC'A si SCÓL'A“
„ „ „ „ „ jum. anu 2 „ „ 50 „		Er banii de prenumeratiune la
Pentru Romani'a si strainetate pe an 14 franci		TIPOGRAFIA DIECESANA in ARAD.
„ „ „ „ „ j. a. 7 franci		

Catra onoratiilor cetitori ai fóiei „Biseric'a si Scól'a.“

Prin acést'a am onóre a aduce la cunoscinti'a onor. abonenti ai fóiei nóstre „Biseric'a si Scól'a“ cà nrulu presinte este celu din urma, carele apare sub ingrijirea mea ca redactoru. Stramutarea impregiariloru intrevenite in viéti'a mea publica-sociala, m'au indemnatu a me retrage dela redactarea foiei, la ceea-ce m'a chiamatu Prea Santí'a Sa multu ingrijitul nostru Archiereu, dela Carele éراسي in vederea impregiariloru motivate, am obtienutu si binecuventarea de repásire . . . Multiamescu Prea Santiei Sale pentru bunavointi'a de carea m'a invrednicitu, multiamescu si onoratiloru cetitori cari au binevoitu prin colaborare a spriginí acésta intreprindere literara, menita a respandí si a sustiené intre preoti, invetiatori si intre poporulu credintiosu principiile contielegerei fratiesci, a latí cunoscintie folositorie despre cele ce potu interesá pre preoti si invetiatori si preste totu — a mantiené o legatura intre toti factorii si intre tóte organele, ce stau in servitiulu bisericeii si scólei romane ortodoxe din impregiurulu acést'a.

In directiunea acést'a, dupa slabele mele poteri am nisuitu a satisface asteptarile onoratiloru cetitori; bunavointi'a nu mi-a lipsitu; poteriile de cari am dispusu, le-am si pusu in servitiulu intreprinderei, cele-ce déca póte n'ar fi multiamitu pre careva dintre On. cetitori,—lu-roguca in interesulu causei, se nu-si detraga sursulu binevoitoru dela acésta fóia, pre carea o avemu de unicu organu specialu alu preotiloru si invetiatoriloru din aceste parti.

M. On. parinte Ieromonachu Augustin Hamsea, carele va redactá fóia incependu dela nrulu viitoriu, este cunoscutu naintea On. publicu chiar si din lucrarile lui aparute in fóia acést'a pe candu o redigiá Santí'a Sa, dreptce dsa este destula garantia spre aceea, cà redactiunea e pusa in mani probate si va edá fóia in directiune crestinesca si nationala spre a satisface asteptarile generali.

Remasu bunu nu-mi ieu dela On. cetitori ai Bisericeii si Scólei pentruca in colónele acestei foi ne vomu mai intalni si pe viitoriu, — li-multiamescu inse anca odata pentru caldurós'a partinire de carea m'a invrednicitu.

Aradu, la 29. Iuliu (10. Aug.) 1884.

Constantinu Gurbanu.

Invetiatoriulu ca membru alu societatii.

Chiamare marétia! cariera frumósa! A conduce generatiunea tenera pe calea moralei, a luminei!

Ce este viéti'a fara invetiatura? Ce e omulu fara educatiune? Pucinu s'ar deosebí de celelalte animale. Se privimu numai la ómenii necrescuti, nepoleiti, câtu de multe insusíri animalice observámu intr'ensii!

Mintea, carea ne apropia catra Ddieu, carea seversiesce lucruri minunate, carea se inaltia peste gliiele pamentului, déca nu se desvólta, déca nu se poleiesce, — piere, se nimicesce. Se pierdu si urmele poterei divine, cari se resfrangu multipliccate in oglind'a mintii omenesci.

Ce ar potea fi vehicululu celu mai d'antáiu alu civilisatiunei? Ce dirigatoriá ar potea fi de mai mare insemnate, decátu chiamarea invetiatorésca?

Edificiulu, care nu e claditu pe fundamentu solidu, se ruina de cutremurulu celu mai linu. — Plant'a jingasia, déca nu e scutita, se usuca, au cà se desvólta ca unu arbore, care nu aduce fructe folositorie.

Sinulu jingasiu alu pruncului e asijderea o planta cruda, care déca nu e cultivatu la timpulu seu si nu este ingrijitu, va cresce in selbatecia, — in viétia lu-voru insoci egoismulu duru, semtiurile animalice dejositorie, fapte nedemne de omu ca o creatura alésa alui Ddieu.

Cui s'a datu a intinde baietului radi'a blanda a luminei adeverate? cui s'a datu a radica pre omu din starea primitiva la originea sa divina?

Invetiatorului.

Frumseti'a diregatoriei invetiatoriloru invederéza si din S. Scriptura: *cari voru invetiá pre altii spre adeveru si dreptate, voru straluci ca stelele pe ceriu.* Mantuitoriu insusi a datu baietiloru invetiaturi; Elu a dîsu: „Lasati pruncii se vina la mine, cà a unor'a ca acestor'a este imperati'a ceriurilor.“

Educatiunea baietiloru acestor'a e concrediuta invetiatoriloru, acést'a este problem'a loru.

Se ilustrámu aceste cu câteva trasuri.

Renumitulu Alesandru celu-mare, fiulu regelui Filipu macedonénulu, barbatulu celu mai mare de pe timpulu seu, carele a cuceritu Greci'a, Traci'a, Persi'a, Fenici'a, Iudèa, Egipetulu, Bactri'a, Medi'a, o mare parte a Indiei, carele in provinciele cucerite de sine a nisuitu a respandí sciintie si lumina, dîcu acelu barbatu mare intre contimpureni se, — dupa mórtea tatalui si a invetiatoriuului seu fiindu intrebatu, cà pre care dintre doi jalesce mai vertosu: pre tatalu-seu, au pre invetiatoriuulu seu Aristotele? — a respunsu: „La tóta intemplanza pre invetiatoriuulu, càci tatalu-meu mi-dete viétia numai, pana candu Aristotele m'a invetiatu cà cum se me folosescu de ea.“

Se mai amintimu óre pre Marcu Aureliu imperatulu Romaniloru, carele intru onórea invetiatoriloru sei Funto si Rusticus a radica statu; pre crescatoriuulu seu cu numele Iulius Proclus l'a pusu de consulu alu Romei, care demnitate erá indata dupa cea imperatésca.

E adeveratu, cà in timpurile nóstre legile diferiteloru staturi, indemnulu fruntasiloru religiuiloru crestine intindu invetiatoriloru in multe privintie favoruri si usiorari; e adeveratu cà multimea coreligionariloru nostri cuprindiendu insemnetatea invetiatoriloru, dupa gradulu loru de cultura — ii si respectéza: totusi suntu anca multi capi de familia, cari in invetiatori nu privescu pre luminatorii omenimei, de cari invetiatoriuulu e tractatu ca si in dílele din betrani candu „jupanulu invetiatoriu“ impartia salariulu cu primariulu comunalu.

Sunt parinti, cari ieau mania de mórte asupra invetiatoriuului, déca acest'a cutéza a dojaní ori a pedepsi baietii loru, lu-ataca in adunari publice cu vorbe necuviintiose ba a-une-ori chiar si in fapta — neluandu in socotintia, cà baietii au merítatu dojan'a ori pedeps'a.

Unor'a ca acestor'a li-ar potea servi de exemplu imparatulu Theodosiu celu mare, carele cu ocasiunea candu si-predede pre fiulu seu invetiatoriuului, i-a graitu astfeliu: „Eu ti-dau tie tóta puterea, ce are unu parinte peste fiulu seu; ba anca fiindcà acuma tu i-vei fi lui tata mai vertosu de càtu mine — tí-lu dau in deplin'a ta putere, dupa chibzuél'a ta se-lu cresci ca se fia omu bunu, barbatu invetiatu si domnitoriu blandu si intieleptu“.

Atinseramu pe scurtu insemnetatea si valórea chiamarii invetiatoresci, in câteva cuvinte atinseramu si recunóscinti'a obtienuta sporadice in unele locuri: se vedemu acum pondulu moralu si potinti'a materiala a corpului invetiatorescu, adeca: ce este invetiatoriuulu in societate?

Multi se voru mirá dóra, cà acuma, candu singuraticii ca si si corporatiuni intregi, juridictiuni bisericesci si mirenesci tindu la ameliorarea invetiamentulu poporalu, la desteptarea si luminarea poporulu, — acuma dîcu, se discutámu o tema ca si acést'a ca si candu in asta privintia nu ne-arú multumí cele ce iscusimu in viétia practica. — Dar se nu ne mirámu. Societatea cu multe a remasu detória invetiatoriloru! . . . Recunóscemu, timpulu presinte a facutu mari stramutari in caus'a invetiamentulu prin urmare si in cele ce atingu starea si pusetiunea invetiatoriloru. Recunóscem, cà in multe privintie s'a radica corpulu invetiatorescu la o stare mai démna de densulu; interesarea de invetiamentu a adusu cu sine si interesarea de invetiatori, — dar césta din urma anca nu stá in proportiune cu cea d'antáiu; societatea s'a obicinuitu óresi-cum a nu dá invetiatoriuului deplin'a cinste, a nu-lu pretiuí de dupa adeverat'a lui valóre. Asia se vede, ca si cand acesta neluare in séma trece ca o mostenire dintr'unu timpu intr'altulu, de pe tata — la fiu.

Multu s'au consultatu ómenii intre sine si au aflatu, cà spre aceea, ca invetiatorii se fia veduti, respectati, nu se recere alta, decátu ca ei se desvólte energia si se fia insuffiti de chiamare. Acést'a e o frasa góla. E adeveratu, cà fara de aceste nu se póte implini cu vrednicia nici ó diregatori'a in lume, dar se nu se tréca cu vederea nici aceea, cà in timpulu de astadi starea materiala radica prestigiulu individulu si garanti'a de drepturi de cari cineva se folosescu, i-radica védi'a in societate.

In scólele pre cari in articolu precedentu le-am aratatu ca sustienute numai din necesitate pana se voru inlocuí cu altele corespondietórie, in aceste scoli dîcu — invetiatoriulu si invetiamentulu nu se potu radicá la acea trépta, ce o pre-tinde timpulu presinte. In privinti'a imbratîsiarei corpului invetiatorescu de catra societate chiar si facia de invetiatorii mai distinsi anca se ob-sérva o recéla destulu de semtita la intreg'a societate

Recunóscemu, cà conformu legiloru vechi si ordinatiuniloru superióre, invetiatorii suntu recunoscuti de honoratorii in intrég'a tíera, inse pretotindenea s'a ivitu hydr'a si mai vertosu din caus'a pauperismului invetiatorii ca corporatiune nici odata nu au cuprinsu in societate loculu ce li se cuvine. Suntu unele esceptiuni demne de lauda, dar si aceste suntu pucine.

Nu voimu cu ori-ce pretiu a escitá respectu catra corpulu invetiatorescu, din contra in convenirele nóstre unii cu alții totdeuna accentuám, ca invetiatorii, ficarele in deosebi — prin sir-guintia, prin sporiulu cu scolarii si prin tienuta corespondietória se-si elupte védia la poporu, recunóscere la superiori si respectu la societate; cu tóte aceste suntemu in dreptu a asteptá ca si publiculu din a' sa parte se arate catra noi mai multa reciprocitate pentru ostanelele ce le punemu intru educarea sucrescentiei nóa concre-diute; amu socotí cu deosebire cà dela parintii preoti meritám a fi luati in mai buna socotintia si deci la intalnirile nóstre naintea poporulu — asteptám se fimu tractati cu bunavointia, precum adeca acést'a multi preoti, cari intr'adeveru voiescu a folosí turmei lor, si obsérva facia de invetiatori; voimu in fine ca totu romanulu inteligentu se se intereseze mai de aprópe de persón'a invetiatoriului, se-lu considere de organu alu societatii, se-lu cuprindie cu caldura, prin-ce apoi si in densulu se va sterní ambitiunea d'a se face vrednicu de unu cercu socialu mai inteligentu — prin aceea, cà se va nisuí a-si impliní cu dem-nitate chiamarea atátu de necesaria pentru tóte clasele poporatiunei.

Ar—nu,
invetiatoriu rom.

Din comitatulu Aradului in Iuliu 1884.

Domnule Redactoru! Este de multu acum, de candu in continuu se vedu prin unele jurnale atacuri in contra preotímei. Cátu timpu au tienutu alegerile dietali, s'au scrisu atâtea in contra nóstra, a preotiloru, incat cine nu ne-ar cunósce, ar fi potutu crede, cà noi amu fi incetatu a-ne cuprinde chiamarea nóstra, si chiar ne amu fi in-strainatu de poporu. Pana au tienutu alegerile

n'a respunsu nimenea nimicu, si bine a facutu, pentrucà, precum scii, dle redactoru! timpulu pe atunci erà tare furtunosu si ómenii iritati asia incátu numai cu greu ne am fi potutu intielege.

Vediendu inse cà acele atacuri nu voru se mai incete, ve rogu a dá locu urmatóreloru :

In numerulu 125 din „Gazet'a Transilvaniei“ s'a publicatu o corespondentia, datata din giurulu Halmagiului, subscrisa de „Cunctator.“ Nu sciu, cine este acelu „Cunctator,“ dar dupa atacurile, ce le indreptéza in contra lui Deseanu, Ionescu, Bonciu si Gal, pre carele lu-numesce „crasniculu lui Siagun'a“ se póte deduce usioru, ca din ce tabera póte fi acelu „Cunctator.“

In acea corespondentia se dîce, cà : „con-cubinatele preotiloru au devenitu proverbiale si ca nemoral'a au ajunsu pana la acelu stadiu, asia ca nu mai trebue multu, pana ce nu va mai merge nimenea la bisericã;“ ér Pré Santiei Sale parintelui Episcopu alu Aradului i-se face imputarea, ca, „nu ingrijesce de disciplinarea organeloru subalterne,“ cu alte cuvinte — nu pedepsesce destulu de aspru pre preoti.

Eu inca sum preotu, si ca atare traiescu in poporu si intre fratii preoti. M'a suprinsu deci cand am cetitu acele atacuri in celu mai latitu jurnalulu romanescu, scrise de unu corespondentu, carele si-da aerulu de a avé mare durere si multa dragoste catra preoti.

Acele atacuri se paru a fi pecate fórte grele. De aceea multu me miru, cà dlu corespondentu, ca omu inteligentu, care de buna séma este si densulu membru in sinodulu séu comitetulu parochialu, séu dóra si in sinodulu protopresbiteralu, ba póte ca chiar si in sinodulu epar-chialu si in congresu — déca in adeveru lu-dóre asia de multu de bisericã si poporu — me miru, dîcu, cà a intrelasatu asia de multu acésta cestiune, si nu o-a sulevatu in vre-un'a din aceste adunári, séu nu a facutu vre-o aratare autoritáti competenté, ci a asteptatu, ca se-o aduca in legatura cu alegerile dietali, si in legatura cu aceste s'a apucatu a trambitiá in lume, cà preotímea este nemorala.

Atátu acésta impregiurare, câtu si cele ce se vedu, cà se petrecu in poporu, si cum traiesce preotímea, me indreptatiescu a crede, cà si acésta corespondentia nu este altcev'a, decátu numai unu atacu tendentiosu, ca si multe altele, cari le-au scrisu domnii din partea, la carea apartiene si dlu „Cunctator,“ in contra preotímei.

Candu scriu acést'a in „Biseric'a si Scól'a“ o facu din acelu motivu, ca se védia fratii preoti, cà nu este destulu cu insultele si atacurile dela streini, ci trebue se mai suferimu aseme-neã insulte si dela ai nostri, pre cari in nenu-

merate casuri ale loru noi preotii ii spriginimu cu tóta bunavointi'a.

Despre atacurile indreptate in contra Pré Santiei Sale nu voiu vorbí nimicu. Atáta inse sciu, cà positiunea si a dlui „Cunctator,” câtu si a altoru dni de panur'a Dsale este fôrte usióra in punctulu acest'a, pentrucà sciu ei, ca Pré Santi'a Sa nu se pôte dimitte in polemii jurnalistiche. Díca inse cine ce va vrea, eu sciu atát'a, cà despre tienut'a Pré Santiei Sale marturisescu si voru marturisi faptele, pre cari le cunósce lumea destulu de bine, si de buna séma le cunósce si dlu „Cunctator,” si pôte cà chiar pentru acést'a lu-dóre unele si altele ; si déca dorescu ceva — este, ca se ne arate si dlu „Cunctator” si ai sei baremu o singura fapta buna, facuta in interesulu poporului, din a carui'a sudóre traescu.

In ceea ce privesce inse atacurile in contra preotímei, rogu si provocu pre dlu „Cunctator” ca déca densulu si-a alesu acésta cale spre a-si manifestá dragostea catra biserica, atunci se ne arate cu numele, cari suntu acei preoti, cari traescu in concubinate si in nemorala, ca se-ii cunóschemu si noi, si se póta fi pedepsiti si delaturati in interesulu reputatiunei clerului. Déca inse dlu „Cunctator” nu o va face acést'a, atunci tóte cele scrise de densulu remanu ceea-ce suntu, o simpla calumnia.

Unu preotu.

Despre instructiunea publica in China.

Fiind-cà scrierea aici a vediutu mai nainte radele luminei, prin ce omenimei s'a datu tipulu Crealorelui séu pe deplinu, merita se ne ocupámu de acestu obiectu, nu pentru cà instructiunea publica din China ni pôte servi de indreptariu in sfer'a instructiunei, ci ca se vedemu câtu de inderaptu suntu chinezii in educatiune — ca se dícu in cultura fatia de statele Europei. In Chin'a statulu nici candu n'a avutu nici are vr'unu amestecu in instructiunea elementara, care e bas'a equalificatiunei superióre si individului ; pentru aceea elu nu impune infiantierea scóleloru elem., de unde nici nu constringe pre parinti se-si dee copiii la scóla.

La manastiri si la parochii suntu aplicati clerici asia numiti : Budhaisti séu taisti, acesti'a suntu indatorati fara vre-o remuneratiune a instruí in tóta diu'a copiii ómeniloru seraci din orasie si sate, cari au voia se invetie carte.

Omenii cari suntu in stare materiala de medilocu, mai multi insi dintr'o strada iau unu invetiatoriu pentru copiii loru, éra cei avuti—fiesce care tiene câte unu instructore cu o plata anualá pré modesta.

Statulu numai la instructiunea dela colegiile mai inalte are ingerintia, la care elu denumesce pre profesori si ii salariséza din vistieri'a sa

Aceste trei : scrierea, cetirea si socót'a numai se propunu in scól'a pentru copii, éra pentru fete: lucru de mana, music'a si cantarea, dar si aceste exceptiunalminte numai, càci fetitioru nu li e permis a frecuentá scól'a, respective manastirea ori parochi'a, de

acésta instructiune se bucura numai fetele de famili' avute, care tienu la casele loru câte unu instructóre.

Scrierea si adi merge cu greu in Chin'a, càci copilulu de 5--6 ani anevoie cuprinde intielesulu a 700—800 de semne care forméza literile, ani intregi petrecu ei pana ce invétia si sciu scrié.

Socót'a se propune esceleutu in scól'a preparatória numai, deosebi cu ajutoriulu masinei, ce in scólele dela noi numai de vr'o câtiv'a ani esista, éra in Chin'a din secl. VII-a. Acést'a nu lipsesce nici dintr'o pravalia, nici dela unu negutiatoriu ; candu merge omulu se cumpere ceva din duchianu — socót'a, solvirea si-o face cu ajutoriulu acestei masine, carea fiindu de multu inventata — ómenii chinesi se si pricepu bine catra ea. In scólele elem. adeca : la manastiri si la parochii, nu se tienu esamene anuale cu copiii, se tienu numai cu acei teneri scolari, cari voiescu a frecuentá colegiile mai inalte imperiale, candu ei facu esamenulu de primire, care e fôrte riguros ; numai acei teneri se admitu la acestu esamenu cari sciu fluidu cetí, serie si socót'a.

Tenerii seraci si orfani, de si cesti din urma au avere, se primescu gratis in coligiile imp : si suntu provisionati pana la terminarea studiiloru. In fie care orasiu mai mare se affa câte 1—2. colegii, la cari imperatulu denumesce profesori cu salariu de 1500—2000 fl. si bani pentru cortelú. Este usu in Chin'a cà copiii cei avuti la onomastic'a profosorelui, séu a a consórtei lui, la anulu nou séu serbarea Brahma — cumpera donuri pentru profesori, cari valoréza de multe ori atát'a, câtu e salariulu loru anualu ; de unde se sustiene, ca profesorii din China suntu cei mai bine salarisati in tóta lumea.

Profesorii suntu ómeni eruditi, cari toti se cualifica in archi-institutulu Ham-Liu din Peking.

Obiectele de propusu in colegii suntu : istori'a imperiului chinezu, Cinci (5.) clasici, patru (4.) carti de aur, poesi'a, optusprediece (18.) carti din Confaciu, sciintia despre administratiune, mineralogia ; nu se propun : matematic'a, chemi'a, fisic'a, geografi'a si filosofi'a

Tenerulu, care voiesce se obtiena diploma de doctoru, trebue se faca trei riguróse, éra candu trece peste alu treilea, satulu ori orasiulu lui natalu in mai multe dile face iluminatiune in onórea noului doctoru, efigandu stéguri pe coperisiele caseloru—de bucuria cà si din satulu loru a iesítu unu omu invetiatiu si se ospetéza dile intregi.

Cursulu pentru studiare nu e desíptu ; profesorii in continuu tienu prelegere, dar nu in ceva ordu sistematicu ; unu profesoru pôte predá unu studiu care si altu prof. l'au predatu si ascultatoriulu pôte alege esplicatiunea unui'a séu altui'a dupa cum i vine la socotéla, prin urmare inceputulu si finitulu studiari precum si ordulu intre profesori nu e desíptu. Rigorósele se tienu fôrte strictu ; candidatii de rigoróse se inchidu in câte o chilia carea se incuie, acolo facu ei scripturisticul, care déca e bunu, — respectivulu se admite la verbalu, la din contra — nu.

Déca tenerulu intr'o dí nu-si finesce tem'a lui data, elu remane si peste nópte in chili'a sa ; éra déca in diu'a urmatória lu-ajunge fómea si tem'a nu si-a gatát'o anca, trebue se renuncia la rigorosu si atunci numai, se elibera dintre cei patru pareti ai chillei.

Coligiile aceste suntu nisce edificii colosale, celu din Peking si Canton are o estensiune de 100 jug. in lungime si contine 8650. de chilii cu 54. de tinde.

Pentru fie-care teneru studinte e rezervata o chilia. Déca careva diregatoriu recurge dupa unu postu mai inaltu, elu se supune unui riguros de calibrulu postului ce voiesce a-lu ocupá; in casu de ne-reusire, nu numai 'si perde diregatori'a de mai nainte, ci ca dreptu pedépsa pentru elu, — se pune in alta diregatoria mai mica; de aici urméza de in China in continuu sunt diregatorii, séu officii vacante, cà-ci recurenti nu se pré insinua de óre ce au téma cà voru cadé la riguros, si atunci si ce au avutu au perdutu.

Pop'a

In locu de polemia.

In „Luminatoriulu“ din Temisiór'a Nrulu 58 din 20 Iul. (1 Aug.) a. c. din incidentulu articlului nostru despre „averile comuneloru bisericesci“ publicatu in Nrulu 25 alu foiei nóstre, cinev'a cu multa ingamfare si-esprime judecat'a asupra nóstra cari suntemu „ómeni incepetori si cu trecutu sficiosu si modestu pe terenulu refórmeloru“, cu cari ds'a pana acuma nu a statu de-a-vorba. Acuma inse cà articlulu citatu, precum se vede, atinge interese, pre cari nici dsa nu le póte treece cu vederea, afla de bine a se cobóri din naltímea „literara“ si a se demite la vorbe cu noi. — In modesti'a si sfiél'a nóstra luámú cunoscentia despre verdictulu „Lum.“ si la personalitatíle, de cari a implutu o pagina si jumetate din fruntea sa, nu ne semtímu destulu de invredniciti a dá unu respunsu, care se fia in stare a-lu indestulí in asteptarile sale, voindu prin acést'a mai vertosu a evitá vre-o polemia „literara“ la ceea-ce de altmintrea numai ómeni ca dsa se pricepu. — In câtu pentru partea obiectiva a articlului din „Luminatoriulu“ — observámú cà cuvintele dsale pana acuma nu ne au facutu ca se ne indemnámú a sterge o litera macar din cele ce am scrisu despre „averile comuneloru bisericesci“. Din cntra am auditu lamurindu-se lucrulu si mai deaprópe si barbati de spécialitate sustienú, cà averile bisericeloru asia pré-cum suntú astadi, nu suntú ascurate nici in a-trei'a parte. Intre altele am auditu citandu-se comun'a lancabidu aprópe de Temisióra, unde dupa cum am intielesu — au peritu bani bisericesci peste diece mii pela singuraticii debitori; advocatulu — unu barbatu conscientiosu si de reputatiune juridica si literara — a potutu aflá la vro 2—300 fl. din sum'a perduta, dar pretensiunea lui de spese si de onorariu se urca la 1200 fl. — Astfelin de casuri, de-si sume mai mici, voru fi si suntú mai multe in diecesa.

Nu voimú a citá mai multe casuri concrete ca se nu escitámú amaratiune in On. publicu cetitoriu, constatámú numai, cà reulu este la midilocu deci trebue delaturatu si anume prin organe anumite, numésca-se acele esactori séu cum „Luminatoriulu“ li pune nume, numai se fia in stare asicuré averile bisericiloru si atát'a pre noi ne-ar indestulí. — Am mai recomendatu o modalitate, ca adeca comunele se-si tramitie banii spre manipulare — la centrulu diecesei, precum adeca si pana acuma au facutu mai multe comune; „Luminatoriulu“ inse afla, ca pe calea acést'a numai câtu s'aru prepadí a averile bisericesci. Noi nu scimú ca pana acuma se fia peritu unu cruceriu macar din fondurile si banii administrati de Consistoriu; vedemu inse cà cei administrati de epitropíele parochiali se sporescu mai numai pe papiru. — Cu tóte aceste fia convinsu dlu dela „Luminatoriulu“, cà nu tienemu mortísiu la parerea nóstra; fia dupa cum

densulu voiesce macar; dorinti'a nóstra este se vedemu ascurate dverile bisericesci pe cà si prin orlegale.

Asteptámú se vedemu „propunerile concrete, ce in privinti'a acést'a“ ni le pnne in perspectiva onoratu „Luminatoriulu“

La celelalte parti din articlulu „Luminatoriulu“ pentru sfiél'a ce ne carateriséza, nu ne semtímu dispusi a mai refletá.

G. (Gurbanu).

D i v e r s e.

* Prea Santí'a Sa Parintele Episcopu Ioan Me-tianu s'a rentorsu sanetosu si in pace dela Zernesci.

* Sosirea Majestatii Sale la Aradu e fipsata pe 29 Aug. si va petrece aici 6 díle. Pentru primire se facu mari pregatiri; clerulu nostru diecesanu nu va lipsi si din acestu incidentu a-si descoperi omagiele sale catra Inaltulu suveranu.

* (Casu de mórté.) *Iosifu Gaidos* inspectorulu reg. de scóle din comitatulu Aradului dupa unu morbu lungu si greu Vinerea trecuta a moritu si ieri a fostu immormentatu.

* *Choler'a* in Franci'a nu a luatú dimensiuni, din contra — in septeman'a trecuta a mai slabitu din putere; cu tóte aceste casuri de mórté provenite din acésta bóla lipitiósa au obvenitu nunumai in locurile inficiate, ci si in unele parti ale Italiei.

* *Rutenii din Galici'a* de candu cu procesulu lui Dobrzansky cu care ocaziune renumitulu preot-abate Neumowitz insusi a declaratú. cà densulu inclina spre ortodxia, — de atuncia suntú paditi cu ochi mai ageri din partea organeloru papali. Intre alte dispusetiuni, — patriarchulu Romei a tramisu iesuiti ca se controleze tóte manastirile ruthene din Galicia si se se informeze despre tienut'a calugari-loru, despre cari s'a respanditu faim'a cà voru se urmeze lui Neumowitz. Iesuitii suntú pusi totodata si de profesori la seminariulu novitiiloru, cari s'au destinatu pentru statulu calugarescu.

C o n c u r s e.

Se escrie concursu pe statiunea invetiatorésca din coman'a *Sudriasiu-Jupaniu*, cottulu Carasiu-Severinu protopopiatulu Fagetului, cu terminu de alegere pe 5 Augustu a. c. st. n.

Salariulu anualu in bani gata 300 fl. v. a. scripturistici'a 6 fl. v. a. spese la conferintie 10 fl. v. a. curatitulu scolei 12 fl. 42 cr. v. a. lemne pentru invetiatoriu si scóla 32 metrii cuartilu liberu cu unu jugeru de gradina pentru legumi — 2 jugere estravilanu parte aratoriu parte fénatiu, pentru siedale de vizitarea mnrtiloru 20 cr. v. a.

Reurenti suntú avisati, a-si trimité concursurile loru pana in 29 Iuliu a. c. protopresbiteralú tractualu Prea On. Domau Atanasiu Ioanovicu in Fagetu instruate conformu stat. org.

Reurenti suntú avisti a se presentá in S. bisericu spre a si aratá desteritate in cantu si tipicu. *Sudriasiu Jupaniu* in 1 Iuniu 1884.

in contielegere cu mine. *Atanasiu Ioanovicu*, m. p. protop.

Pentru deplinirea parochiei vacante din *Sarandu*, protopresbiteratulu Pestesiului Cottulu Bihoru conformu decisiunei V. Consistoriu din 28 Decembre 1833 Nr. 1469 B. se escrie concursu cu terminu de alegere pana la 15 Augustu a. c. in care dina va fi si alegerea.

Emolumintele sunt :

1. Birulu dela 100 numere de case una vica cucurudiu sfarmatu.
2. Folosirea aloru 20 jugere pamentu de clasa I.
3. Stólele usuate.
4. Dóua intravilane, unulu de 600 stangeni □ en casa parochiala, dóue chilii, cuina si unu intravilanu de 1500 stangini □ tóte aceste computeate in bani dau unu venitu de 400 fl. v. a. prelanga aceste comitetulu parochialu se dechiara ca in casu candu alegandulu preotu nu aru fi satisfacutu cu venitulul mai sus enaratu, — este apolecatu a-i solvi in rate trilarie cele 400 fl. prescise in regulamentul pentru parochii.

Rucurentii au a-si trimitte petitiunile lor instruate conformu regulamentulu pentru parochii adreseate comitetulu parochialu subscrisulu in Lugasiulu de sus p. u. Eleds.

Comitetulu parochialu.

in contielegere cu mine: **Teodoru Filipu** m. p. adm. protop.

Pentru deplinirea parochiei vacante din *Vale-mare*, protopresbiteratulu Pestesiuului Cottulu Bihoru de a III-a clasa, conformu ordinatiunei V. Consistoriu Oradanu din 26 Martiu 1884 Nr. 369 B. se eserie concursu cu terminu de alegere pana la 29 Augustu st. v. a. c. in care diua va fi si alegerea.

Emolumintele sunt :

1. Birulu dela 80 numere de case câte una vica cucurudiu sfarmatu.
2. Folosirea aloru 4 jugere pamentu estravilanu si a cimiteriului.
3. Interusuriulu dupa capitalulu de 40 fl. a fundatiunei Gavriilu Venteru.
4. Competinti'a de 28 cara lemne de focu.
5. Intravilanulu de 1600 stangeni □ aratu si sapatu prin locuitori.
6. Competinti'a de fenu 60 fl. si stólele usuate.
7. Casa parochiala cu dóua chilii, cuina — stala bunu de vite si gradina de legume — tóte aceste computeate in bani, dau unu venitu curatu de 400 fl. v. a.

Aspirantii au a-si trimitte petitiunile lor instruate conformu regulamentulu pentru parochii adreseate comitetulu parochialu — subscrisulu in Lugasiulu de sus p. u. Eleds.

Comitetulu parochialu.

in contielegere cu mine: **Teodoru Filipu** m. p. adm. protop.

Pin acést'a de nou se eserie concursu pentru ocuparea postulu de invetiatoriu la scól'a romana gr. or. din *Musc'a* 15/27 Augustu 1884. st. v. in care di va fi si alegerea.

Emolumintele sunt :

- a) 120 fl. bani gata;
- b) 1/2 sessiune pamentu aratoriu, din care 2. lantie este fénatiu,
- c) 2 pepenisce;
- d) 1 canepisce;
- e) unu intravilanu;
- f) 9 orgii de lemne, din care e a se incaldî si localitatea de invetiamentu;
- g) pentru conferintie 8 fl.
- h) pentru curatoritu 8 fl.
- i) pentru scripturistica 5 fl.
- j) quartiru liberu si gradina de legumi.

Rucurentii sunt avisati, a-si tramite recursele lor pana in 12/24 Augustu anulu curinte protop-

pului tractualu si inspectoru de scóle Georgiu Popoviciu in Ménes (posta ultima Gyrok) adreseate comitetulu parochialu din *Musc'a*, instruate conformu stat. org. avendu a alaturá dela inspectorulu apartienetoriu atestatu despre obtinerea esamenulu cu pruncii — la casu de a functionatu ca invetiatoriu — cu calculu bnu. Cei cu clase si cari sunt versati in pomicultura horticultura, si stuparitu, — vor fi preferiti.

Rucurentii sunt avisati a se presentá in sant'a biserica spre a-si aratá desteritatea in cantu si tipicu

Georgiu Popoviciu m. p.

protop. inspect.

Se eserie pentru statiunile vacante invetiatoresci dela ambe scólele din *Seleusiu-Cighirelu*, cu terminulu de alegere 15 Augustu st. v. adorm. Nascat. de Ddiu. 1884.

Emolumintele sunt si la un'a si la alt'a :

1. In bani gata 250 fl. v. a. adeca dóua sute cincideci florini v. a.
2. Unu patrariu pamentu : trei lantie aratoriu, ér unulu fénatiu.
3. Quartiru cu gradina si canepisce,
4. Pe langa carausia, — diurna din casad'a stei biserici la tóte conferintiele si intr'unirile invetiatoresci,
5. Dela immormentari mari 60 cr. dela cele cu liturgia 1 fl. dela immormentari mici 40 cr. dela cei miserinim—icu.

6. Pentru incaldítulu scólei si a locuintiei invetiatoriului 8 orgii de lemne.

Dela rucurenti se recere :

- a) Se fie preparandi absoluti cu testimoniu de calificativne, precum si din limb'a magiara.
- b) Cei ce se pricepu la note voru fi preferiti.
- c) Dela acei individi, cari au fost deja in functiune se recere atestatu de moralitate dela oficiulu parochialu, vidimatu de inspectórele concerninte si se-si trimitte recursele lor dlui inspectoru cerc. de scóle *Florianu Montia in Sicul'a* per B.-Ineu, apoi in vre-o Dumineca ori serbatóre a se presentá in biserica, pentru a-si aratá desteritatea in cantu si tipicu. *Seleusiu-Cighirelu* 15. Iuliu 1884.

Comitetulu parochialu.

In contielegere cu mine: **Florianu Montia** m. p. insp. cer.

Pe bas'a decisiunei Ven. Consistoriu diecesanu a Caransebesiului Nr. 282 sc. pentru ocuparea postulu de adjunct invetiatorescu pe langa invetiatoriulu Georgiu Tena din *Hodosiu*, in cottulu Carasiu-Severina, protopresbiteratulu Lugosiului, se eserie concursu cu terminu pana la 12 Augustu a. c. vechiu. in care diua va fi si alegerea.

Emolumintele sunt :

Salariu anualu in bani gata 200 fl. v. a. déca va potea locui la olalta cu invetiatoriulu betranu, altmintrelea 150 fl. v. a. — 10 fl. v. a. pentru conferintiele invetiatoresci, 5 fl. v. a. pentru scripturistica; 6 stang. de lemne, din care a se incaldî si scól'a; cortelu liberu cu gradina de unu jug.

Recursele instruate in sensulu stat. org. si Regulamentulu scol. si adreseate comitetulu par. gr. or. din *Hodosiu* se se tramita P. O. D. Georgiu Pesteanu protopresbiteru in *Lugosiu*.

Comitetulu parochialu.

In contielegere cu dlu protopopu si inspectoru scol. tractualu.

Pentru statiunea invetiatorésca din comun'a *Surduculu-micu*, protopresbiteratul Fagetului prin acést'a se escrie concursu cu terminu de 30 zile dela prim'a publicare.

Emolumintele sunt: in bani gata 160 fl. v. a. curatoratu 6 fl. pentru conferintia 10 fl. v. a. pentru lemne 25 fl. 60 cr. scripturistica 9 fl. v. a. pentru sare 6 fl. v. a. lumini 6 fl. 40 cr. v. a. 30 meti cucurudiu, 3 jugere de pamentu.

Doritorii de a ocupá acestu postu, suntu avisati ca recursele loru se le substérna, fiindu instruate conformu dispositiuniloru stat. org. bis. si timbrate, pana la terminulu indicatu, protopresbiterulu tractualu.

Surducu, in 1 Iuniu 1884.

Comitetulu parochialu.

in contielegere cu mine: **Atanasiu Ioanovicu** m. p. protop.

In sensulu ordinatiunei Venerabilulu Consistoriu diecesanu dtto Aradu 14/26 Iuniu a. c. Nr. 1739. se escrie concursu pentru ocuparea postulu de suplinte langa invetiatorulu Moise Milosiu in comun'a *Bara*, protopresbiteratul Hassiasiuului ca eschisivu numai suplintele se conduca oficiulu invetiatorescu, avendu a folosi 3/4 (trei patrare) din totu beneficiulu invetiatorescu, ér docentelu Moise Milosiu remane 1/4 [unu patrariu], — cu terminu de alegere pe 26-Augustu st. v. a. c.

Emolumintele sunt in bani gata 105 fl. v. a. Pentru 56 chilograme elisa primesce 40 fl. pentru 56 chilograme sare primesce 6 fl. 60 cr. pentru 6 chilograme lumini primesce 6 fl. pentru pensialulu scripturisticiu — 5 fl. Bucate in natura 10 sinici grâu, 10 sinici cucurudiu, 10 stanjini lemne, din cari se incaldiesce si scól'a, 2 jugere estravilanu aratoriu, si 1 jugeru livada, cortelu liberu cu gradina de 1 1/2 jugeru.

Recurrentii suntu avisati, recursele loru ajustate conformu prescrijeloru statutulu organicu — a le adresá comitetulu parochialu, si a-le trimite inspectorulu scolaru M. O. D. Iosifu Suciú in Lipova; avendu densii in vre-o Dumineca séu serbatóre a se presentá in S. biserica, spre a-si aratá desteritatea in cantarile bisericesci si in tipicu.

Comitetulu parochialu.

in contielegere cu mine: **Iosifu Suciú**, m. p. inspect. scol.

Conformu ordinatiunei Veneratulu Senatu Scolaru din Caransebesiu de dto 4 Maiu a. c. Nr. 245 se escrie concursu pentru indeplinirea statiunei invetiatoresci romane confesionale din *Salciti'a*, cottulu Temisiulu, protopresbiteratul Versetiulu, cu terminu de alegere pe 26 Augustu 1884. st. v.

Emolumintele sunt: a) In bani gata 300 fl. v. a. b) spese la conterintiele invetiatoresci 10 fl. c) spese pentru scripturistica 5 fl. d) 6 orgii de lemne din care are a se incaldí si scól'a. e) cortelu liberu si gradina de legumi 1/4 de jugeru. f) dela inmormentari a 20 cr.

Dela recurrenti se cere se se presinte in vre-o dumineca ori serbatóre la S. Biserica spre a-si aratá desteritatea in cantu si tipicu.

Recursele instruite in sensulu stat. org. bis. adresate comitetulu parochialu, se le substérna Prea On. Domnu Ioane Popovicu protopresbiteru in Mercina per Varadia.

Solcitia in 20/7 Iuliu 1884.

Comitetulu parochialu.

In contielegere cu protopresbiterulu tractualu.

Se escrie concursu pre statiunea invetiati. din *Pilulu-mare*, cu terminu de alegere pe 12 Augustu st. v.

Emolumintele sunt:

1. Salariulu anualu 500 fl. v. a. in bani gata, care se va primi regulatu in patrari de anu
 2. Stolele indatinate dela inmormentari.
 3. Cortelu liberu cu 2. chilii si gradina de legumi.
- Alesulu déca va aratá progresu intru invetiamentu si conducerea corulu, póte contá la meliolarea salariulu.

Cei ce voru avea cunoscinti'a noteloru de cantu, avendu cualificatiunea receruta, voru fi preferiti.

Doritorii de a ocupá acestu postu, voru avea a-si trimite recursele, instruate conformu Statutulu organicu si a regulamentulu consistorialu, P. O. Domnu Petru Chirilescu protopresbiteru si Insp. Scolaru in Kétegyháza.

Dela recurrenti se poftesce a se presentá in vre-o Dumineca séu serbatóre la Sftá Biserica din locu pentru de a-si aratá desteritatea in cantu si tipicu.

Pilulu-mare la 29. Iuniu 1884.

Comitetulu parochialu.

In contielegere cu mine: **Petru Chirilescu**, m. p. Ppbiteru. Inspectoru scolaru.

In conformitate cu decisulu V. Cons. diecesanu alu Caransebesiuului dto. 3 Maiu a. c. Nr. 353 B. se escrie concursu pentru ocuparea postulu de capelanu pe langa nepotintiosulu preotu Ioanu Radulescu din comun'a *Dragsin'a* protopresbiteratul Jebelulu cu terminu de concurare pana la 20 Augustu a. c. st. v.

Emolumintele impreunate cu acestu postu sunt: a) 1/3 parte din un'a sesiune parochiala comosata cl. I. b) 1/3 parte din tóte venitele stalare dela 112 familii c) 1/3 parte din birulu parochialu si adeca: 84 case dau 1/4 éra 28 case dau cate 5 oche de bucate parte grau parte cucuruzu.

Doritorii de a competá la acestu postu au a-si trimite supliciele de concursu instruate conformu stat. org. si regulamentulu pentru parochii parintelui protopresbiteru Alesandru Ioanovicu in Jebelu pana la terminulu susu indicatu.

Recurintii sub durata concursulu au a se presentá in s. biserica in vr'o Dumineca séu serbatóre spre a-si aratá desteritatea in cantu si tipicu.

Dragsina in 15 Iulie 1884.

Comitetulu parochialu.

In contielegere cu protopopulu tractualu.

Conformu ordinatiunei V. Cons. diecesanu alu Caransebesiuului dto, 4/16 Maiu a. c. Nr. 271 S. se escrie concursu pentru ocuparea postulu de invetiatoriu la scól'a confes. gr. or. rom. din comun'a *Sculi'a*, protopresbiteratul Jebelulu cu terminu de concurare pana 18 Augustu a. c. st. v.

Emolumintele impreunate cu acestu postu: In bani gata 120 fl. 24 meti grau, 24 meti cucuruzu, 2 jugere pamentu aratoriu si 1 jugeru featiu, gradina estravilana 1000. st. □ din izlazu 800. O, □, jumetate de jugeru pasiune, pentru conferintia 10 fl. dela inmormentari a 50 cr. — lemne are se-si cumpere invetiatoriuulu din suma de 120 fl. avendu a cere numai trasuri pentru adusu, cortelu liberu cu 2 chilii, stalau si cu gradina de legumi.

Doritorii de a ocupá acest postu suntu poftiti ca supliciele loru de concursu instruate conformu prescrijeloru stat. org. sa le trimita parintelui proto-

popu Alesandru Ioanovicu in Jebelu pana la susu indicatulu terminu.

Scalia in 29 Iunie 1884.

Comitetulu parochialu.

In contielegere cu Protopopulu tractualu.

Pe teritoriulu subsemnatului Consistoriu se afla vacante următoarele statiuini invetiatoresci:

I. In tractulu Oradii-mari.

1. *Felcheriu*, cu salariu de 40 fl. 10 cubule de grâu, $\frac{1}{2}$ sesiune de pamentu, cuartiru in natura cu gradina de legumi si veniturile cantorali.

2. *Senteleacu*, cu salariu de 100 fl. 8. cubule de cucuruзу $\frac{1}{2}$ sesiune de pamentu, cuartiru in natura cu gradina de legumi si veniturile cantorali.

3. *Tasiadu*, cu salariu de 50 fl. 12 cubule de cucuruзу sfarmatu, $\frac{1}{2}$ cubulu de fasole, 9 orgii de lemne, 150 portii de fenu, 150 de fuióre, cuartiru in natura cu gradina de legumi si veniturile cantorali.

4. *Dernisióra*, cu salariu de 30 fl. 12 cubule de cucuruзу sfarmatu, 10 jugere de pamentu estravilanu, cuartiru in natura cu gradina de legumi si veniturile cantorali.

5. *Brusturi*, cu salariu de 45 fl. 3 cubule de grâu, 10 jugere de pamentu estravilanu, cuartiru in natura cu gradina de legumi si veniturile cantorale.

6. *Margine*, cu salariu de 20 fl. 8 cub. de grau, 3 orgii de lemne 16 jugere de pamentu estravilanu, cuartiru in natura cu gradina de legumi si veniturile cantorali.

II. In tractulu Pestesiu.

1. *Belnac'a*, cu salariu de 120 fl., 5 jugere de pamentu estravilanu, cuartiru cu gradina de legumi si veniturile cantorali.

2. *Bulzu*, cu salariu de 160 fl. 6 orgii de lemne, cuartiru liberu cu gradina de legumi si veniturile cantorali.

3. *Damosiu*, cu salariu de 100 fl. cuartiru liberu cu gradina de legumi si veniturile cantorali.

4. *Loreu*, cu salariu de 100 fl. cuartiru liberu cu gradina de legumi si veniturile cantorali.

5. *Pestesiu*, cu salariu de 50 fl. 20 cubule de bucate, cuartiru liberu cu gradina de legumi si veniturile cantorali.

6. *Ponóra*, cu salariu de 130 fl., 6 cubule de cucuruзу sfarmatu, $1\frac{3}{4}$ cub de fasole, 130 fuióre, 6 orgii de lemne, cuartiru in natura cu gradina de legumi si veniturile cantorali.

7. *Remeti*, cu salariu de 100 fl. 4 orgii de lemne, cuartiru iliberu cu gradina de legumi si veniturile cantorali.

8. *Siuncuiusiu*, cu salariu de 160 fl. cuartiru in natura cu gradina de legumi si veniturile cantorali.

9. *Picleu*, cu salariu de 120 fl. 4 cubule de grau, 4 cub. de cucuruзу, 4 orgii de lemne, cuartiru liberu si veniturile cantorali.

10. *Tinodu* bani gata 60 fl., 9 cub. de cucuruзу sfarmatu, 4 stengeni de lemne, cuartiru liberu cu gradina de legumi si veniturile cantorali.

III. In tractulu Tinc'a.

1. *Forosigu-Hodisiu*. O, cu salariu de 170 fl. 4 cub. de grau, $\frac{1}{2}$ cub. de fasole, 6 orgii de lemne, cuartiru in natura si veniturile cantorali.

2. *Osiandu*, cu salariu de 50 fl. 15 cub. de bucate, 130 portii de fenu, 4 orgii de lemne, cuartiru liberu cu gradina de legumi si veniturile cantorali.

3. *Valea-mare-Mihelcu*, cu salariu de 32 fl., 12 cubule de bucate, 100 portii de fenu, $\frac{1}{2}$ cub. de fasole, 4 orgii de lemne, cuartiru liberu cu gradina de legumi si veniturile cantorali.

4. *Sititelecu*, cu salariu in bani gata 44 fl. 80 cr. 12 cub. de bucate, 3 orgii de lemne, $\frac{1}{2}$ sesiune de pamentu estravilanu, cortelu in natura cu gradina de legumi si veniturile cantorali.

IV. In tractulu Beliu.

1. *Dumbraviti'a*, C, cu salariu de 200 fl. cuartiru liberu cu gradina de legumi si veniturile cantorali.

2. *Grosi*, cu salariu de 60 fl., 12 cubule de cucuruзу sfarmatu, cuartiru in natura cu gradina de legumi, 200 portii de fenu, 10 orgii de lemne si veniturile cantorali.

3. *Hasimasiu*, cu salariu de 60 fl., 7 cub. de cucuruзу, 100 portii de fenu, 6 orgii de lemne, cuartiru in natura cu gradina de legumi si veniturile cantorali.

4. *Capeln'a* cu salariu de 60 fl., 6 cub. de grâu 6 cub. de cucuruзу, $\frac{1}{2}$ cub. de fasole, 5 orgii de lemne, cuartiru in natura cu gradina de legumi si veniturile cantorali.

5. *Susagu*, cu salariu de 96 fl. 14 cub. de bucate $\frac{1}{2}$ grau $\frac{1}{2}$ cucuruзу, un'a portie de fenu si un'a portie de paie dela fiecare numeru, 8 orgii de lemne, cuartiru liberu cu gradina de legumi si veniturile cantorali.

6. *Siadu-Rogozu*, cu salariu de 100 fl. 18 cub. de bucate, $\frac{1}{2}$ grau $\frac{1}{2}$ cucuruзу, 8 orgii de lemne 1 portie de fenu dela totu numerulu, cuartiru liberu cu gradina de legumi si veniturile cantorali.

7. *Mareusiu*, cu salariu de 50 fl. 31 cr.,—5 cub. de grâu 5 cub. de cucuruзу, 100 portii de fenu, 5 orgii de lemne, — cuartiru in natura cu gradina de legumi.

8. *Rohani* cu salariu de 40 fl. 6 cub. de grâu 6 cub. de cucuruзу, $\frac{1}{2}$ cub. de fasole, 6 orgii de lemne, cuartiru in natura cu gradina de legumi si veniturile cantorali.

9. *Ursadu*, cu salariu de 40 fl., 5 cub. de grau, 5 cub. de cucuruзу, $\frac{1}{2}$ cub de fasole, 5 orgii de lemne, cuartiru liberu cu gradina de legumi si veniturile cantorali.

V. In tractulu Beiusiu

1. *Dobresci*, cu salariu de 90 fl. 10 cub. de bucate, 6 orgii de lemne, cuartiru in natura cu gradina de legumi si veniturile cantorali.

2. *Crancesci*, cu salariu de 80 fl., 10 cub. de bucate, 6 orgii de lemne, cuartiru in natura cu gradina de legumi si veniturile cantorali.

3. *Seucani*, cu salariu de 126 fl. 8 cub. de cucuruзу, 120 portii de fenu, 120 de fuióre, 8 orgii de lemne, cuartiru in natura cu gradina de legumi si veniturile cantorali.

VI. In tractulu Vasocu.

1. *Seudu-Ferice*, cu salariu de 100 fl., 5 cub. de grau, 3 cub. de cucuruзу, 1 cub. de fasole, 180 portii de fenu, 8 punti de lumini, 8 orgii de lemne, cuartiru in natura cu gradina de legumi si veniturile cantorali.

2. *Gurani-Cociub'a*, cu salariu de 100 fl., 4 cub. de cucuruзу, 4 cubule de grau, 150 portii de fenu, $\frac{1}{2}$ cub. fasole. 150 de fuióre, 8 orgii de lemne, cuar-

Urméza in suplementu.

Suplementu la „BISERIC'A si SCOL'A." Nr. 31
Anula VIII. — 1884.

tiru liberu cu gradina de legumi si veniturile can torali.

Recurentii pentru vreun'a din aceste statii au se tramita rogarile sale, ajustate cu documintele necesarie, conformu statutului organicu numai decatu la subsemnatulu Consistoriu in Oradea-mare (Nagy-Várad)

Oradea-mare 12 Iuliu, 1884.

Consistoriulu gr. or. oradanu.

Ieroten Belesiu m. p.

protosincelu, vicariu episcopescu.

Amesuratu ordinatiunei Venerabilului Consistoriu diecesanu gr. or. din Oradea-mare dtdo. 28 de cembrie 1883 Nr. 1463. Pl., se deschide concursu pentru deplinirea vacantului *protopresbiteratu alu tractului Pestesiu*, cu terminu pana la 14/26. Augustu 1884.

Emolumintele impreunate cu acestu postu sunt:

a) Tacs'a prescisa dela siedule (licentiele) de cununia, câte doi florini;

b) Biru protopresbiteralu dela preotii din parochiele care dupa norm'a competintiei sidociasiale sunt de clas'a prima, — câte unu cubulu de bucate; éra dela preotii din parochiele de clas'a a dou'a, câte unu jumetate cubulu pe anu, ori in relutu, — pretiulu curinte alu acelu bucate;

c) Pentru visitarea factica a bisericiloru câte 5 fl. pe anu, dela o parochia organisata;

d) Fiitoriulu protopresbiteru — si pana la devinirea in vacantia a parochiei protopresbiterale — cu aprobarea ulterioara din partea Venerabilelui Consistoriu, va putea ocupá parochia vacanta *Orthiteagu*, care asecura unu venitu anualu de 400 fl. — séu si alt'a parochia vacanta din tractu.—

Emolumintele de sub lit. a) b) c) si d) computate in bani, dau o suma numerica, ce corespunde minimulu dotatiunei staverite pentru protopresbiterii din districtulu Consistoriulu oradanu.—

Se recere dela recurrenti ca se produca documinte autentice „cá pe langa sciintiele teologice posiedu si cele juridice, séu baremu filosofice, — si cá sunt binemeritati pe terenulu bisericescu, — conformu §-lui 3. din „regulamentulu pentru deplinirea protopopiatelu.“

Recursele — adresate comitetulu protopresbiteralu alu Pestesiu — se se tramita pana la terminulu de mai susu comisariulu consistorialu *Toma Pacala* preotu in *Jaca* (Zsáka) post'a ultima *Furta*. — Datu in *Jaca* 8/20. Iuliu 1884.—

In contielegere cu comitetulu protopresbiteralu :

Toma Pacala, m. p.

preotu gr. or. comis. consist.

Pentru deplinirea parochiei vacante de clasa I-a din comuna *Aliosiu*, in protopresbiteratulu Lipovei, prin acést'a se escrie concursu cu terminulu de alegere pre diu'a de 19 Augustu st. v. a. c.

Emolumintele sunt:

1. Una sessiune de pamentu (30 jugere).

2. Gradina de legumi de 1. jugeru.

3. Birulu si stolele usuate.

Dela recurrenti se cere testimoniu de calificatiune pentru parochii de clasa prima, si testimoniu de 8 cl. gimnasiali; si maturitatea, é representandu-se re-

curenti de acestia — de ajunsu se voru primi si cei cu pregatiri pentru clas'a II. inse numai de cei cu 8 cl. gimnasiali si cu maturitate.

Recursele astfeliu instruite si adresate comitetulu parochialu, se se tramita P. On. D. Protopresbiteru *Ioanu Tieranu* in Lipova celu multu pana 14 Augustu st. v. a. c.

Recurentii au a se presentá in vre o Duminica ori serbatória in s. biserica din *Aliosiu*, spre a-si aratá destesitatea in cantari si cuventari bisericesci.

Din siedinti'a comitetulu parochialu tienuta la 9 Iuliu v. 1884.

Vasiliu Zamfiroviciu m. p.

pres. comit. par.

Veniaminu Martini m. p.

not. comitet.

Cu scirea mea : *Ioanu Tieranu m. p. protop.*

Se escrie concursu pentru indeplinirea postulu invetiatorescu dela una scóla romana gr. or. ort. confes. din comun'a *Cuvinu*, cottu Aradu, inspectoratulu Siriei — (*Világosiu*) — cu terminu de alegere pe 6/18 Augustu a. c.

Cu acest post sunt impreunate urmatoarele emoluminte :

1). Salariu in bani gata 240 fl. (in cátu inse din acésta suma numai 120 fl. v. aust. sunt prelininati pe 1884, alesulu numai dela 1 Ianuaru 1885 va putea reflectá la salariulu de 240 fl.

2). 12 jugere paméntu aratoriu estravilanu comassatu.

3). 12 orgii lemne de focu, din cari e a se incaldí si scól'a ;

4). Pentru conferintie 10 fl. v. a.

5). Pentru curatoratulu scólei 24 fl. v. a. ;

6). cortelu liberu si gradina de legumi.

Dela recurrenti se cere testimoniu de calificatiune pentru statii de clas'a I., esamenu din limb'a magiara, si se se presinte in vre-o Duminica ori serbatória la Sta. biserica spre a-si aratá destesitatea in cantu si tipicu.

Cei ce voru produce testimoniu despre absolvirea a celu pacinu 4 clase gimn. cá pricepu misio'a vocala (notele) si cá se pricepu la pomicultura, horticultura, metasaritu si stuparitu — voru fi preferiti

Recursele astfeliu instruite si adresate comit. paroch. rom. gr. ort. in *Cuvinu*, sunt a se tramite — pana in 8/14 Augustu a. c. (cele mai tardiu intrate nu se voru luá in considerare) Domnulu protopopu si inspectoru scolaru *Giorgiu Popoviciu* in *Ménes per Gyrok*. —

Cuvinu 8/20 Iuliu 1884.

Comitetulu parochialu.

Cu scirea si invoierea mea : *Georgiu Popoviciu ptp. insp. cerc.*

Conformu decisulu consistorialu diecesanu gr. or. din 21 Iuliu 1883. Nr. 1893. in necsu cu ordinatiunea protopresbiterala dtdo 27 aprilie a. c. Nr. 317. se escrie concursu pentru deplinirea Statiunei invetiatorescu la scól'a vechia-paralela in comun'a bisericésca *Giul'a-magiara*, protopresbiteratulu Chisineului, comitatulu *Bichisiului* cu terminu de alegere pe 29. Iuliu st. v. a. c.

Salariulu este 200 fl. 10 jugere de pamentu estimatu in bani 126 fl., 2 orgii lemne pentru invetiatoriu; 3. orgii pentru scóla; 6 fl. pentru curatirea scólei, 6 fl. pentru conferintie; — stolele cantorale dintr'o parochia, si anume: 1 fl. dela immormentári mari, 50 cr. dela cele mici si cuartiru liberu. — Se obsérva inse, cá dupa mórtea veteranulu invetiato-

riu pensionatu, — se va ameliorá plat'a invetiatoriuului cu 10 jugere de pamentu si 2 orgii de lemne.

Doritorii, cari voiescu a fi alesi, au a-si tramite recursele instruite cu documentele prescise in „Statutul organicu;“ — Competitorii se fie preparandi absoluti, si se scie limb'a magiara, cei cu clase gim. voru fi preferiti; — Recursele adresate comitetului parochialu, se le substérna Preonoratului Domnu protopopu si Inspectoriu scolariu in Kétegyház pana la 28 Iuliu a. c.

Recurentii sub durat'a concursulu au a se presentá in st'a biserica, de a-si aratá prax'a in cantari si tipicu.

Giul'a-magiara, 6. Maiu 1884.

Comitetulu parochialu.

In contielegere cu mine: **Petru Chirilescu**, protop. insp. scol.

Se escrie concursu pentru ocuparea postulu de suplentu pe langa veteranulu invetiatoriu *Iosifu Motiu* la scóla I-a rom. gr. or: din *Giula-Varsiandu*, cu terminu de alegere pe Duminec'a din 5 August a. c.

Emolumintele sunta 1) 100 fl. in bani gata. 2) 8½ jugere de pamentu aratoriu, 3) 8 orgii de lemne din care are a se incaldí si scól'a. 4) curatoratulu scólei 16 fl. 5) pentru conferintia 10 fl. 6) pentru scripturistica. 20 fl. 7) quartiru si gradina de legume. 8) dela immormentari 50 cr. pana la 1 fl. —

Dela recurenti se recere se aiba testimoniu de calificatiune si esamenu din limb'a magiara, si se se presinte in vreo Domineca séu serbatória la S. biserica spre a-si aratá desteritatea in cantare si tipicu. —

Recursele instruite in sensulu stat: org: adrese Comitetului parochialu din G. Varsiandu se le substérna P. On. D. Petru Chirilescu protopresbiteru in Kétegyháza.

Gy.-Varsiandu la 24 Iuniu 1884.

Comitetulu parochialu.

In concielegere cu mine: **Petru Chirilescu** m. p. ppbiteru insp. scol.

In conformitate cu decisulu Venerab Consistoriu diecesanu alu Caransebesiului din 3 Mai a. c. Nr. 316 B. se scrie concursu pentru ocuparea postulu de capelanu pe langa nepotintiosulu parochu George Popoviciu din *Maidanu*, protopresbiteratulu gr. or. rom. alu Oravitiei, cu terminu de concurare pana la 5/17 August a. c. in care dí va fi si alegerea.

Emolomentele impreunate cu acestu postu suntu:

a) 1/3 parte din sesiunea parochiala constatoria din 32 jugere.

b) 1/3 parte din tóte venitele stolari dela 150 familii.

c) 1/3 parte din birulu parochialu in natura dela 150 familii.

Doritorii de a competá la acestu postu au a-si tramite suplicele de concursu instruate conformu Stat. org. si regulamentulu pentru parochii si adrese comitetului parochialu, P. O. Domn. protopresbiteru tract. Andreiu Ghidiu in Oravitia pana la terminulu susindicatu.

Se obsérva cá concurentii pre langa testimoniu despre absolvarea teologiei cu calculu eminent, se aiba celu pucinu 6 clase gimn. de órece parochi'a dupa reducere va fi de clas'a I.

Maidan, in 6 Iuliu 1884

Comitetulu parochialu

In contielegere cu mine: **Andreiu Ghidiu**, ppresb, rom. gr. or.

Pe bas'a ordinatiunei Venerabilului Consistoriu aradanu dtto 14/26. Iuniu a. c. Nrii 1607. 1609.1764. se escrie Concursu pe statiunea de invetiatória la scól'a de fete din comun'a *Paulisiu*, Comit. Aradu Protopresbiteratulu Totvaradii, cu terminulu de alegere pe 12/24 Augustu a. c.

Emolumintele sunta:

1) In bani gata 200 fl. 2) 8 orgii de lemne din care are a se incaldí si scól'a 3) Pentru conferintia 10 fl. 4) Pentru curatoritu 12 fl. 5) Pentru scripturistica 2 fl. 6) Quartiru liberu cu gradina de legumi; si in fine dupa segregarea islazului sperative va avea de a folosi 14 jugere de pamentu.

Dela recurente se racere sa fie absolute preparandiste, se aiba esamenu de calificatiune, se fie deprinse in limb'a magiara. se scie propune fetitioru cantarile bisericesci — de a putea din candu in candu tiené ceremoniile in biserica.

Doritórele de a ocupá acestu postu, suntu avisate a-si intituló recursele sale Comit. parochialu, si a le transpune M. O. Domnu Moise Bocsianu Inspectorulu din tractulu Aradului in *Curticiu* — nainte de alegere.

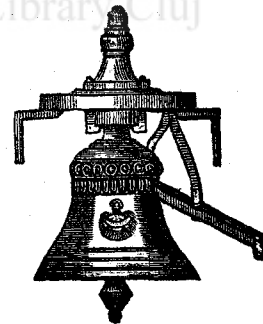
Paulisiu, la 8/20. Iuliu 1884.

Comitetulu parochialu.

Contielesu cu: **Moise Bocsianu** m. p. insp. scol. cerc.

Am onóre a me recomandá P. T. publicu ca tornatoriu de

CLOPOTE

(CAMPANE)

de ori ce marime si tonu, in forma eleganta si pe langa celu mai moderatu pretiu.

Clopotele pregatite din metalulu inventatu de mine au preferintia si rivalisédia cu clopotele facute din ori ce metalu pana acum cunoscutu, atátu pentru tonulu loru curatu si strebatatoriu, câtu si pentru duraveritatea loru.

Duraveritatea clopoteloru se promovéza chiar si prin sistemulu mai nou de ajustare, de dupa care, clopotulu, fie câtu de mare, se imanuéza fórtu usioru si se póte întórce, si de dupa fiecare întórcere limb'a bate la altu locu, prin ce clopotulu e feritu de crepare si tiene de dóue si chiar de trei ori mai multu decâtu clopotele facutu dupa sistemulu vechiu.

Pentru tonulu curatu si strebatatoriu conform dorintiei, precum si pentru duraveritatea clopoteloru pregatite de mine, cavezu pe timpu de diece ani.

HÖNIG FRIEDERICH junior,

fabrica de pusce de apa si tornatóre de clopote si metale.

Aradu strad'a Rákoczi.